

VIDA ESCALENCA

REFRESQUEM LA MEMÒRIA

RICARD GUANTER

ELS CAPS D'ESTUDI

En Josep Esquirol tenia el laboratori fotogràfic al fons mateix de la seva botiga.

Era un lloc petit, fosc, on l'ordre no hi regnava pas massa.

Diu el refrany que en el pot petit hi ha la bona confitura.

I això, precisament, és el que succeïa amb el laboratori de l'Esquirol. Era petit però d'ell en sortien —ningú no ho hauria dit— grans i boniques fotografies com tothom bé prou sap.

A casa seva, i concretament dins el laboratori, malgrat el seu poc espai, era punt de concentració dels joves i no tant joves que allà es reunien tot sovint per a tractar de l'organització de festetjos i actes populars a celebrar a L'Escala.

L'Esquirol, com ja hem dit en una anterior ocasió, i com ja anirà sortint més endavant, sempre estava a punt per a prendre part de manera molt activa i entusiasta en totes les comissions i juntes recreatives, culturals i esportives del poble.

Tant li feia que el seu laboratori fos petit. Allà hi anava entrant la gent i, d'una manera o altra, s'hi posaven i, fins i tot, si era necessari, emplenaven la botiga i el menjador.

La senyora Francisqueta bé devia rondinar en veure aquella invasió humana. Al final, també es degué acostumar a tot aquell enrenou, en suficient com per a suportar-ho tot amb gran paciència i esperit de col·laboració a la causa escalenca, per la qual ell tant treballava i es sacrificava.

En Joanet Ballesta "Calafat", contemporani i bon amic de penes i fatigues de l'Esquirol, en un escrit seu que ens ha arribat a les nostres mans gràcies a la gentilesa dels seus nebots, en Joaquim Ballesta i la seva esposa Julita Ferrer, entre d'altres coses, i referint-se a l'Esquirol, ens explica el següent:

"Quan hi havia alguna cosa en perspectiva, els primers símptomes reveladors es manifestaven per el moviment continu d'anades i vingudes misterioses a casa seva: per el gran enrenou que es movia, entre crits avalotats i discussions acalorades en les reunions interminables que cada dos per tres s'hi celebraven, ja sigui còmodament assentats en els sillons del saló destinat a rebre la clientela o estessats en les tenebres de l'incòmode laboratori si la reunió prenia caràcters alarmants i es destorbava als clients o, en tot cas i com a mal menor, prenent d'assalt el menjador i privant-los a ells de poder menjar normalment. Era una veritable invasió de bàrbars en la qual tot anava en orris".

L'estudi fotogràfic de l'Esquirol no era a casa seva. El tenia en un pati, a la cantonada formada pels carrers La Torre, Església i Sant Pere, on avui dia hi ha el bar-restaurant "Los Naranjos 2".

Una part del pati, la destinà a l'aviram, sobretot a la cria dels galls de reproducció, com ja vàrem dir el mes de febrer passat, ja que l'Esquirol era un gran afeccionat a l'avicultura.

L'altra part del pati, la cobrí de vidre, posant-ne també a les parets laterals. Dins aquest recinte de vidre, hi muntà el seu estudi.

Hi col·locà testos de flors i de tota mena de plantes, entre les quals no hi mancaven les elegants palmeres.

Entre plantes, cortinatges i altres ornaments hi foren passant innombrables escalencs i gent de tota la comarca.

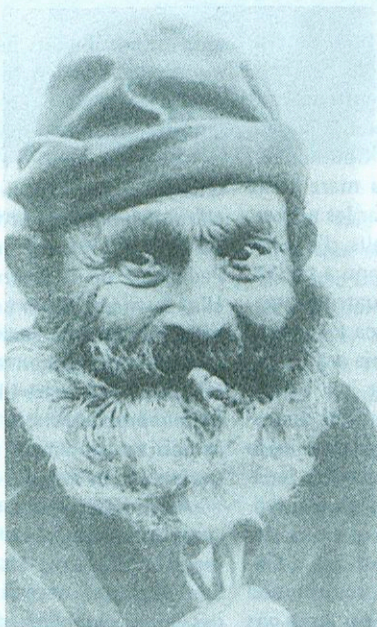
Romàntiques parelles de nuvis, dames elegantment abillades amb grans sombreros que més que tal cosa semblaven testos de flors, seriosos militars amb sable i casaca de botons platejats.

Ara bé, els protagonistes i preferits del seu estudi ho foren uns vellets que, sense saber-ho, ajudaren a immortalitzar el nom de l'Esquirol.

No els tenia massa lluny. Calia fer uns pocs passos per a trobar-los. Solien fer-la petar al banc d'en Si no fos, o bé entre les roques del Codolar o no gaire més lluny.

— Què, avi Niol, som-hi, —li deia l'Esquirol.

— A veure, Esquirol, si el fas ben guapo —li deien els altres, "clients" del banc d'en Si no Fos, tot rient.

L'Avi Niol

L'Àvia Sisa

— Esteu de "guasa", —els responia l'Avi Niol. —Ja veurem quan us toqui a vosaltres. Sou capaços d'espatllar-li la màquina.

Així, entre bromes i rialles, l'Avi Niol, tot simpaticot, s'aixecava amb tota la "catxassa", i amb pas curt i cansat, anava seguint a l'Esquirol, tot "xino xano", cap el seu estudi.

Tot restava plasmat en les seves plaques fotogràfiques: ulls petits i criaturers, pell cremada pel sol, barba abundosa i blanca, enmig dels pèls de la qual s'obre camí una burilla de cigarreta que, ja sense vida, penja dels llavis.

I així com l'Avi Niol ho va fer, també passaren pel seu estudi altres rostres escollits per l'Esquirol, rostres llaurats per fondes arrugues, pell endurida pel pas de la vida, mirades perdudes a l'infinit, serietat profunda, sofriments disimulats.

L'Avi Mulasa, el Menut Petot, amb la seva pipa humitosa i recorquillada sempre penjant dels seus llavis, en Batista, el Noi Calons, l'Àvia Sisa, amb el seu mocador de cap que arrodonia millor la seva cara petita i somrient, El Pal d'en Niol, l'Avi Garrinyol, en Pere Menut, en Met Re, pastor de vaques, l'Àvia Abadesa, àvia d'en Joan i Martí Callol.

Els seus retrats, els hem vist reproduïts, en més d'una ocasió, en els llibres de refranys i costumaris catalans.

Pintors i dibuixants han estampat aquest llops de mar en llurs teles, immortalitzant aquests rostres i l'art de l'Esquirol, malgrat que hagin ignorat el nom de l'artista i autor originari.

Tornant amb l'estudi fotogràfic, recordem una anècdota que es produí, una vegada l'Esquirol ja havia mort:

La seva esposa, la senyora Francisqueta, es va vendre el pati on el seu marit tenia l'estudi. Els compradors, quan varen entrar a l'estudi, aleshores ja abandonat, s'adonaren que hi havia moltes fotografies que no eren del seu grat. La nova propietària, de principis religiosos molt profunds, restà escandalitzada, en veure tot aquell desvergonyiment: senyores i senyoretes ensenyant el turmell, i fins i tot les cames i els genolls.

Quin atreviment! A on hem arribat?, es diria la bona dona, tot repetint que "no n'hi ha un pam de net", mentre feia un piló de totes les fotografies, a la vegada que hi feia foc.

Les flames consumien tot aquell paper, però el record de l'Esquirol resta etern.